

B&W Adviesnota

Onderwerp	Versterking Digitale Ethiek
Zaaknummer	
B&W datum	29 april 2025
Naam steller	Medewerker team Informatie en Automatisering
Teammanager	Teammanager team Informatie en Automatisering
Portefeuillehouder	M.C. Uitdehaag

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met M.C. Uitdehaag op 17 april 2025

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

B en W

Ter kennisname aanbieden aan Raad

Advies

Akkoord te gaan met opgestelde RIB over het versterken van de digitale ethiek binnen de gemeente Venray.

Inleiding

In onze samenleving spelen data en digitalisering een steeds grotere rol in het functioneren van onze gemeentelijke organisatie. Datagedreven werken en digitale technologieën, zoals Kunstmatige Intelligentie, bieden kansen om de dienstverlening te verbeteren, beleid effectiever vorm te geven, maatschappelijke vraagstukken doelgerichter aan te pakken en efficiënter te werken. Tegelijkertijd brengt dit verantwoordelijkheden en ethische vraagstukken met zich mee. Het is van essentieel belang dat we zorgvuldig omgaan met de inzet van digitale technologieën en de gegevens van onze inwoners, ondernemers en medewerkers, waarbij we hun rechten en belangen respecteren. Naast het voldoen aan wetgeving (o.a. Algemene Verordening Gegevensbescherming en AI Act) moeten we ook een ethische afweging maken.

De gemeenteraad heeft meerdere moties aangenomen waarin is gevraagd om een versterking van de digitale ethiek. Deze moties zijn destijds beantwoord met een Raads Informatie Brief. Met deze RIB informeren wij de Raad hoe wij digitale ethiek structureel gaan borgen in de gemeentelijke besluitvorming door middel van een intern toetsingskader, een verkenning naar externe toetsing en periodieke rapportage richting de raad.

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is een duidelijke en structurele werkwijze voor het maken van ethische afwegingen bij de inzet van digitale technologieën en datagedreven werken. Dit draagt bij aan een transparante en verantwoorde inzet van digitale technologieën en datagedreven werken binnen de organisatie.

Argumenten

1. *Interne ethische toets zorgt voor consistentie en draagt bij aan transparantie en betrouwbare overheid.*

Deze structurele aanpak om ethische afwegingen te maken, geeft houvast bij het beoordelen van digitale initiatieven en voorkomt ongewenste maatschappelijke gevolgen en behoudt het vertrouwen van de inwoners.

2. *Externe toetsing wordt verkend op basis van praktijkervaring met de interne toets.*

Dit zorgt ervoor dat de gemeente eerst inzicht krijgt in welke ethische dilemma's zich voordoen en hoe vaak deze voorkomen, voordat wordt bepaald welke vorm van externe toetsing noodzakelijk en effectief is.

3. *Periodieke rapportage zorgt voor transparantie en bestuurlijke betrokkenheid.*

Door de raad tweemaal per jaar te informeren over de gemaakte ethische afwegingen en ontwikkelingen, blijft digitale ethiek hoog op de bestuurlijke agenda en blijven zij op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van digitale ethiek.

4. *Met deze aanpak voldoen we aan de motie vanuit de Raad.*

Kanttekeningen of risico's

1. *Risico op extra lasten bij medewerkers*

Er is een kans dat medewerkers de ethische toets als extra last ervaren en nog niet weten hoe ze de juiste route weten te doorlopen. Dit ondervangen wij door de toets een gebruiksvriendelijk en integraal onderdeel van bestaande werkprocessen te maken en hierover actief en duidelijk te communiceren naar de medewerkers.

2. *Onzekerheid over de precieze vorm van externe toetsing*

Omdat de behoefte aan externe toetsing nog nader wordt bepaald, is er een risico dat er eerder al externe toetsing plaats moet vinden en dit nog niet ingericht is. Daarom gaan we de interne afwegingen monitoren om snel tot een passende manier te komen van een externe ethische afweging.

Communicatie

In de voorbereiding van dit voorstel hebben we verschillende expertises betrokken, onder andere ook de collega's die hier hoogstwaarschijnlijk het vaakst mee te maken gaan krijgen. Op die manier hebben wij al wat draagvlak gecreëerd.

Zodra het toetsingskader af is en de besluitvorming heeft plaatsgevonden, nemen wij de interne organisatie hierin mee via werkoverleggen en intranet. Het belangrijkste is dat wij het belang en de noodzaak van een ethische afweging overbrengen op de organisatie en dat het duidelijk is hoe deze afweging gemaakt en vastgelegd moet worden. De raadscommunicatie verloopt via de tweejaarlijkse rapportages.

Financiële gevolgen

De implementatie van de interne ethische toets en bewustwordingsactiviteiten voeren we uit binnen de bestaande begroting voor "digitale transformatie en informatievoorziening". De eventuele kosten voor externe expertise beoordelen we in een later stadium.

Vervolgtraject besluitvorming

Na vaststelling door het College wordt de RIB verstuurd naar de Raad en wordt het interne ethische toetsingskader geïmplementeerd. Op basis van de ervaring hiermee doen wij in een later stadium een voorstel over de noodzaak en vorm van externe toetsing.

Evaluatie

De interne ethische toets evalueren we eind 2025 op effectiviteit en werkbaarheid. Deze evaluatie nemen we mee in de rapportage naar de raad en dient als basis voor de verdere ontwikkeling van digitale ethiek binnen de gemeente Venray.

Bijlagen

1. Raad Informatie Brief – Versterking Digitale Ethiek

Naslagwerk

Handreiking Digitale Ethiek: Op weg naar Digitale Ethiek (VNG)
[handreiking digitale ethiek.pdf](#)

Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek 2022-2026: Van disbalans naar harmonie in een vernieuwde democratische rechtsstaat (VNG)
[agenda digitale grondrechten en ethiek 2022-2026.pdf](#)

Akkoord, Stefan Maas - Teammanager Informatievoorziening

Informatie en Automatisering

Raadhuisstraat 1

Postbus 500, 5800 AM Venray

Telefoon (0478) 52 33 33

Telefax (0478) 52 32 22

E-mail gemeente@venray.nl

Internet www.venray.nl

KvK-nummer 14132389

IBAN NL20 BNGH 028 5028 383 (belastingen)

IBAN NL11 BNGH 028 5008 757 (algemeen)

BIC BNGHNL2G

Gemeente Venray
POSTBUS 500
5800 AM VENRAY

Datum 29 april 2025
Ons kenmerk (vermelden bij correspondentie)
Pagina 1 van 2

Behandeld door Sam Aben
Datum uw brief
Uw kenmerk

Onderwerp Versterking Digitale Ethiek

Beste leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen rondom de versterking van digitale ethiek binnen de gemeente Venray.

Inleiding

In onze samenleving spelen data en digitalisering een steeds grotere rol. Datagedreven werken en digitale technologieën, zoals Kunstmatige Intelligentie, bieden kansen om de dienstverlening te verbeteren, beleid effectiever vorm te geven, maatschappelijke vraagstukken doelgerichter aan te pakken en efficiënter te werken. Tegelijkertijd brengt dit verantwoordelijkheden en ethische vraagstukken met zich mee. Het is van essentieel belang dat we zorgvuldig omgaan met de inzet van digitale technologieën en de gegevens van onze inwoners, ondernemers en medewerkers, waarbij we hun rechten en belangen respecteren. Naast het voldoen aan wetgeving (o.a. Algemene Verordening Gegevensbescherming en AI Act) moeten we ook een ethische afweging maken.

Een voorbeeld van een situatie waarin een ethische afweging relevant kan zijn, is wanneer er gevoelige datasets worden gecombineerd voor beleidsdoeleinden, waarbij het risico ontstaat op ongewenste profilering of onjuiste conclusies. Ook bij het inzetten van bijvoorbeeld algoritmes om bepaalde voorspellingen te doen of de inzet van slimme sensoren of camera's in de openbare ruimte zou een ethische afweging nodig zijn.

Naar aanleiding van meerdere aangenomen moties in de raad over digitale ethiek hebben wij gewerkt aan een aanpak om digitale ethiek structureel te borgen binnen de organisatie door middel

van een intern toetsingskader, verkenning naar externe toetsing en periodieke rapportage richting de raad. In deze brief wordt de aanpak en het vervolg toegelicht.

Aanpak

Om digitale ethiek structureel een plek te geven binnen de gemeente Venray werken wij aan de volgende onderdelen.

Interne ethische toets

Om ethiek toepasbaar te maken binnen een project waar data of een digitale technologie wordt ingezet, ontwikkelen wij een stappenplan/kader om een ethische afweging te maken. Dit kader helpt medewerkers om ethische afwegingen te maken en geeft houvast bij het beoordelen van digitale initiatieven, voorkomt ongewenste maatschappelijke gevolgen en behoudt het vertrouwen van de inwoners.

Verkenning van externe toets

Naast de interne toetsing onderzoeken wij de komende tijd op welke manier externe toetsing het beste kan worden ingezet. Dit gebeurt op basis van de ervaringen met de interne toets en de aard en complexiteit van de ethische vraagstukken die zich voordoen. Dit zorgt ervoor dat de gemeente meteen een effectieve manier van externe toetsing implementeert.

Rapportage richting de raad

Om transparantie te waarborgen en om aan de behoefte te voldoen vanuit de raad, wordt de raad periodiek geïnformeerd over de ethische afwegingen bij digitaliseringsprojecten. Dit gebeurt via een tweejaarlijkse rapportage, waarin de ethische afwegingen en ontwikkelingen rondom digitale ethiek worden toegelicht.

Vervolgstappen

Wij hebben al aanzienlijke voortgang geboekt met de ontwikkeling van een intern toetsingskader. De implementatie hiervan staat gepland voor mei 2025. Eind 2025 evalueren we de werkwijze en monitoren we welke casussen voorbij zijn gekomen en nemen wij dit mee in de oriëntatie van een externe toets. Begin 2026 rapporteren we richting de raad.

Met vriendelijke groet,

De burgemeester van Venray,

De gemeentesecretaris van Venray,

M.C. Uitdehaag

E.G.J. Voorn